

7.85x32.12	1	עמוד 22	ישראל היום! - השבוע	20/09/2019	70126164-7
מכון שכטר למדעי היהדות - 84920					

פרשת דרכים*

איפה ישנם עוד אנשים גילה וכמן | פרשת כי תבוא

סיוון, המאה הראשונה לפני הספירה. אדם נוטל את ביכוריו, ראשית פרי אדמתו, שם בטנא והולך אל המִדְבָּר כדי להביאם אל הכהן המשרת בקודש. ספטמבר, המאה ה-21 לספירה. אישה לוקחת את בתה, בבת עינה, חוגרת אותה במושב הבטיחות ויוצאת אל הגן, להפקיד אותה ביד הגננת החדשה. מיהו הכהן הזה, שאליו אני מגיש את מיטב יכולי? הוא לא כמו אהרן הכהן הגדול, אין כבר אנשים כאלה. מיהו הגננת הזו, שביריה אני מוסרת את בתי הרכה? היא לא כמו הגננת המיתולוגית שהיתה בילדותי. המדרש קורא בדקדקנות את הפסוקים ומציע לנו גישה אחרת:

"וּבָאתְךָ אֶל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיָּמִים הָהֵם" – זו היא שאמר רבי יוסי הגלילי: וכי עלתה על דעתנו כהן שאינו בימך? אלא כהן שהוא כשר ומוחזק לך באותם הימים... וכן הוא אומר (קהלת ז, י) אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה (ספרי דברים פסקה רצ"ח). לא בכדי נדרשים חכמים לשאלת כשרותם של הכהנים. ראשית צמיחתה של ספרות המדרש בתקופה שבה כיהנו בבית המקדש אנשים שקנו את משרתם בכסף. מעמד הכהונה של שלהי ימי הבית השני מצטייר לא אחת כאליטה מושחתת ומתנשאת. כיצד נצפה מן החר קלאי היהודי להקדיש את ביכורי יכולו לכהן כזה? המדרש מבהיר: אם הכהן כשר – די בכך. אל תש-וה אותו לדמויות מופת מן העבר. תן לו את ביכוריך והודה לאל על תנובת שרך.

היפרדי בנשיקה מהילדה והמשיכי בדרכך. הנטייה להתלונן על בעלי התפקידים ולהתגעגע אל הימים ש"היו טובים מאלה" תמיד היתה ותמיד תהיה, אין כל חדש תחת השמש. ●

ד"ר גילה וכמן מלמדת במכון שכטר למדעי היהדות ובאוניברסיטה העברית

איור: אורי פנחסי

אוצן, מינים

לראש ולא לזנב. "ונתנך ה' לראש ולא לזנב והיית רך למעלה ולא תהיה למטה" (דברים כח, יג). כך מבי טיחים הפסוקים בתוך שלל הברכות למקיימי המצוות. ובקלות הברכה מתהפכת: "הגר אשר בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד מטה מטה... הוא יהיה לראש ואתה תהיה לזנב" (שם, מג"מ). ראש-זנב, מעלה-מטה. האחד מסמל הובלה, שליטה, השני חולשה השתי רכות. כולם רוצים להיות למעלה, כולם רוצים להיות בראש. לכן ראש השנה הוא זמן חגיגה, שכן הראש הוא התחלה, ממנו מתחיל הכל. לכן מברכים לקראת השנה החדשה: "שנהיה לראש ולא לזנב". ●

כתיבה: דניאל שרשבסקי